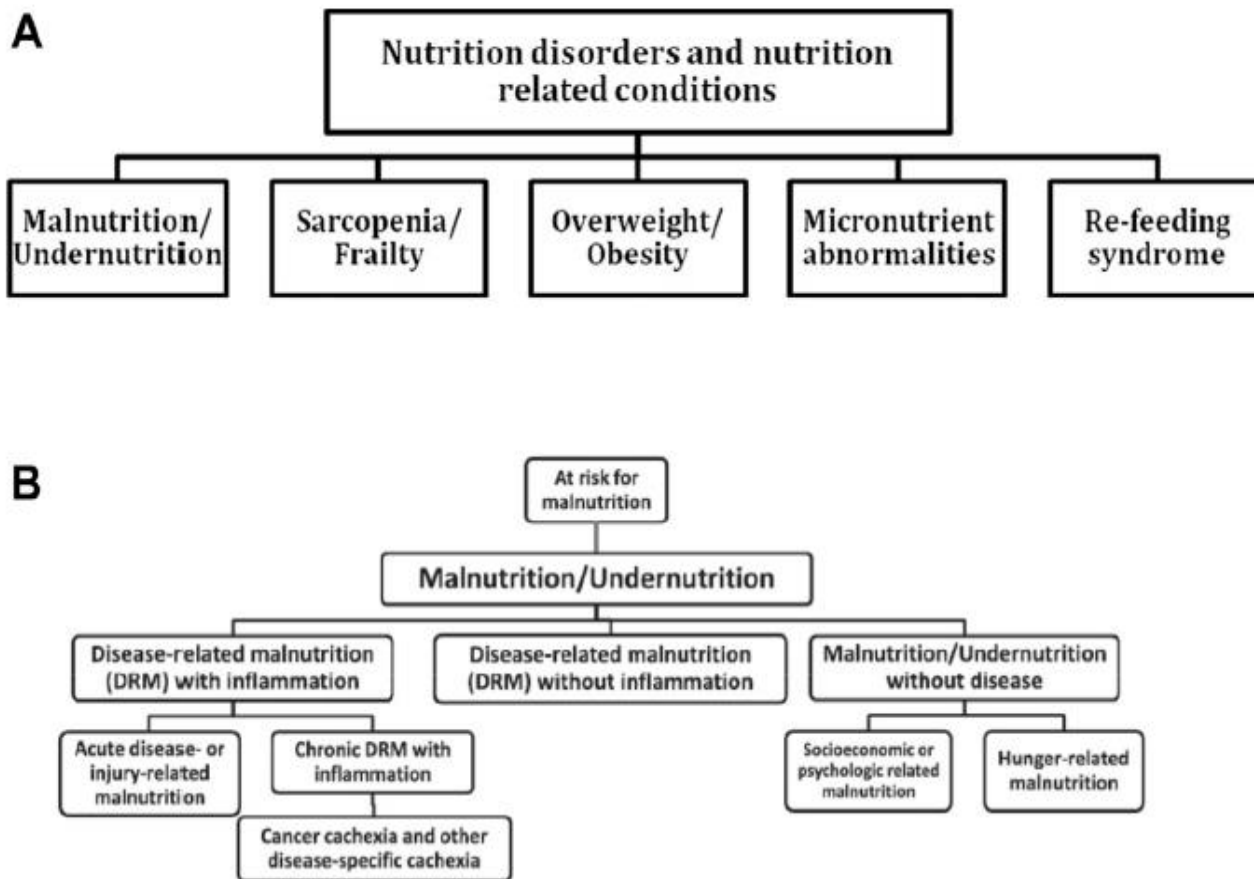

Ne Zaman Mama? Ne Zaman TPN?

Dr. Bora EKMEN
Acil Tıp Uzmanı
İstanbul Okmeydanı SUAM

Fig. 1. A: Overview of nutrition disorders and nutrition-related conditions [13]. B: Diagnosis tree of malnutrition; from at risk for malnutrition, basic definition of malnutrition to etiology-based diagnoses.

From Cederholm et al. [20] with permission.

Malnütrüsyon riski oluşturan durumlar

- ❖ Body mass index < 18.5 /yakın zamanda $> 10\%$ kilo kaybı.
- ❖ > 5 gün oral alım azlığı.
- ❖ Fistül, abse yada yara nedeni ile kayıp.
- ❖ Hipermetabolik durumlar.
- ❖ Alkol öyküsü, katabolik özelliği olan ilaç kullanımı.
- ❖ İleri yaş.

Malnütrüsyonun sonucu

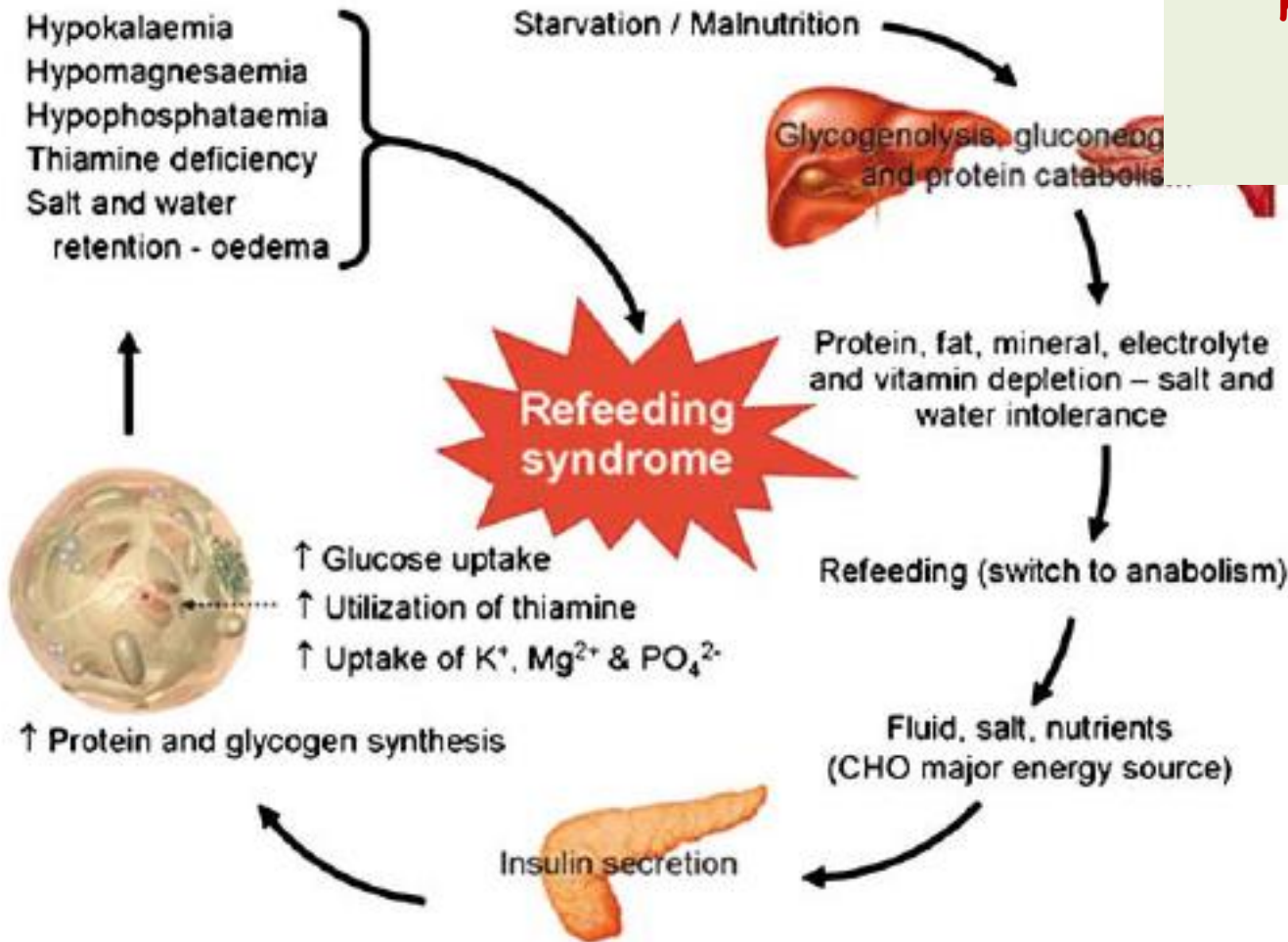
- ❖ Bozulmuş yara iyileşmesi
- ❖ İmmüsupresyon, enfeksiyon riskinde artma
- ❖ Kas, solunum fonksiyonlarda azalma
- ❖ Uzamış hastane yatışı
- ❖ Morbidite ve mortalitede artış görülebilir.

REVIEW

Nutrition in clinical practice—the refeeding syndrome: illustrative cases and guidelines for prevention and treatment

Z Stanga^{1,2}, A Brunner^{1,3}, M Leuenberger², RF Grimble³, A Shenkin⁴, SP Allison⁵ and DN Lobo⁶

**B₁ vitamini eksikliği,
hiperlaktatemi,
hipofosfatemi,
hipomagnezemi ve
hipokalemi**

Re-feeding sendromu

- ❖ Malnütrisyonadaki olguda agresif beslenme sonucu elektrolit/sıvı dengesinde ciddi bozulma ile ortaya çıkar.
- ❖ Yüksek risk altındaki hastalar; kronik alkolizm, şiddetli kronik yetersiz beslenme, anoreksiya nervozadır.
- ❖ Genellikle nütrisyon tedavisi sonrası ilk dört gün içinde görülür.
- ❖ Hipofosfatemi, komplikasyonlarının çoğunluğundan sorumludur hipokalemi, hipomagnezemi ve hipokalsemi eşlik edebilir.

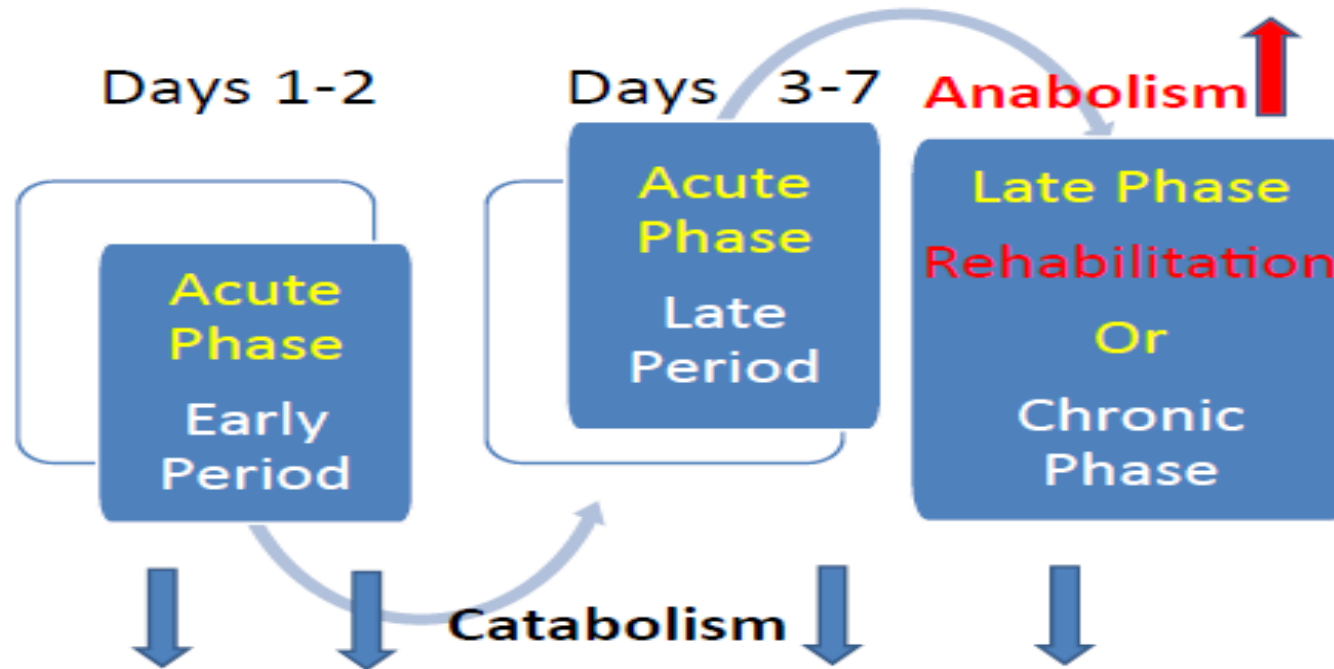
Nütrisyon Yöntemleri

- ❖ **Oral:** Yutma refleksi olan-yiyebilen tüm hastalar için ilk basamak normal-dođal gıda ile oral beslenmedir.
- ❖ **Enteral (EN) :** Oral nutrisyon suplemanları veya nazogastrik, nazoenteral, perkütan tüpler aracılığıyla uygulanan yapay beslenme şeklidir.
- ❖ **Parenteral (PN):** Besin öğelerinin sindirim sistemi yerine doğrudan sistemik dolaşıma verilmesidir.

EN etkileri

- ❖ Bağırsak villus atrofisini önler.
- ❖ İntestinal permeabiliteyi azaltır.
- ❖ İntestinal perfüzyonu uyararak iskemik reperfüzyon hasarına karşı koruyucudur.
- ❖ Bağırsak bariyerin korur.
- ❖ Lokal ve sistemik immün cevabı onarır.

Erken EN: İlk 24-48 saat içinde sindirim kanalına gıdanın ulaştırılmasıdır.

Fig. 2. Description of the acute and late phases following infection/stress/injury. After injury, the acute phase is composed of an early and a late period. Then the post-acute phase can be progressing to convalescence and rehabilitation or chronicity and Prolonged Inflammatory and Catabolic Syndrome (PICS).

P. Singer et al. / Clinical Nutrition xxx (2018) 1–32

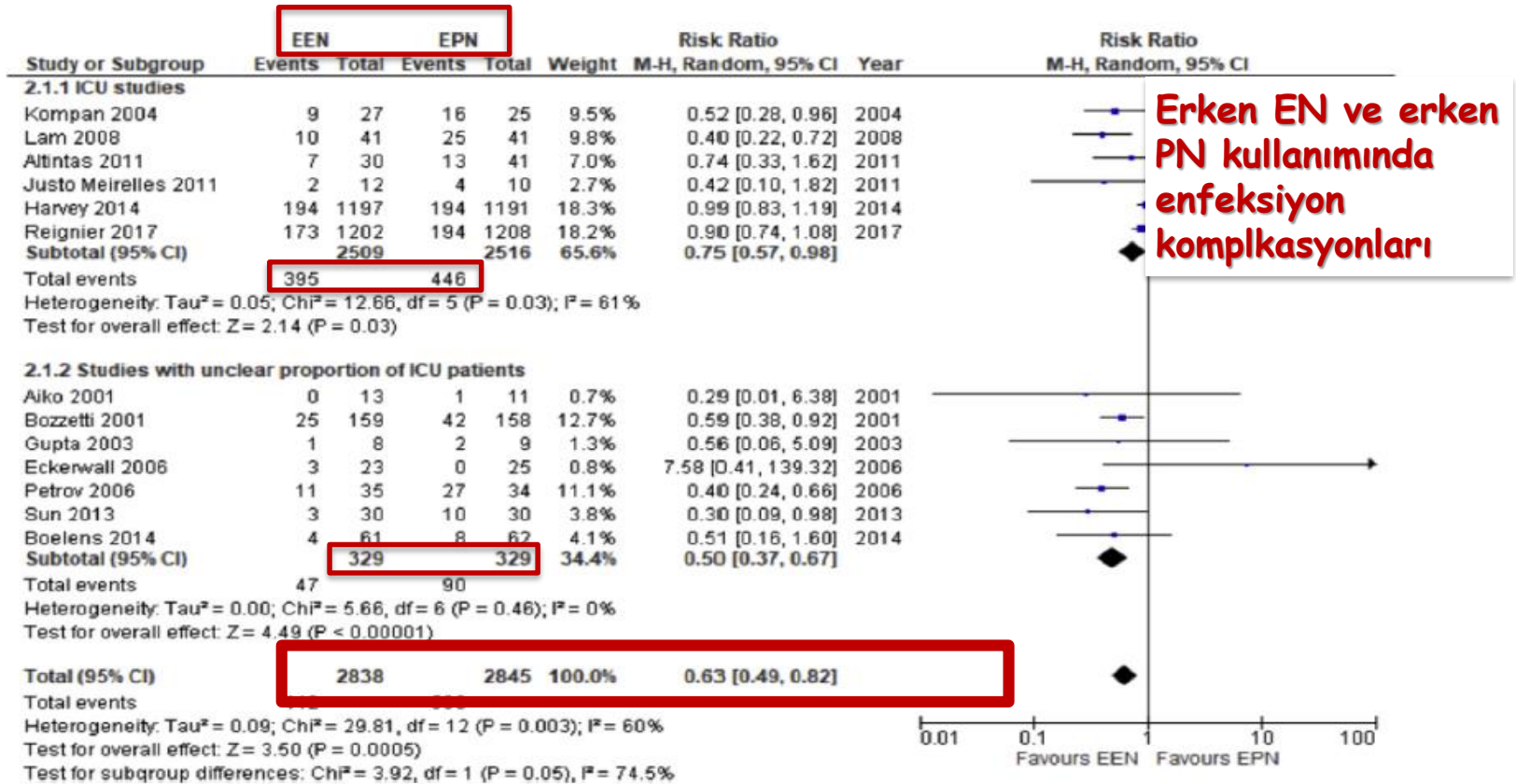

Fig. 3. Meta-analysis of studies comparing infection complications in patients receiving early enteral or parenteral nutrition (Meta-analysis II).

ESPEN Guideline

ESPEN guideline on clinical nutrition in the intensive care unit

Erken EN verilmesi gereken durumlar

- ❖ ECMO uygulanan hasta
- ❖ Travmatik beyin hasarı
- ❖ Stroke (iskemik ya da hemorajik)
- ❖ Spinal kord hasarı
- ❖ Şiddetli akut pankreatit
- ❖ GI cerrahi sonrası
- ❖ Abdominal aortik cerrahi sonrası

Erken EN verilmesi gereken durumlar

- ❖ Abdominal travma(GIS bütünlüğü korunduysa)
- ❖ Nöromusküler bloker alan hasta
- ❖ Pron pozisyonndaki hasta
- ❖ Açık abdomen
- ❖ İshal(barsak sesleri dikkate alınmaz, tek önemli olan obstrüksiyon ve barsak iskemisidir bu durumda verilmez)

Enteral Ürünler

- ❖ Standart ürünler
- ❖ Hiperkalorik ürünler
- ❖ Yüksek protein içeren ürünler
- ❖ Diyabetik ürünler
- ❖ Lifli ürünler

Enteral Ürünler

- ❖ Semi-elemental ürünler
- ❖ İmmünonütrisyon ürünleri
- ❖ Glutamin içeren ürünler
- ❖ Modüler ürünler
- ❖ Hastalığa özel ürünler

- ❖ **Enteral:** Polimerik, elemental, modüler formları mevcut.
Elemental : Amino asit,esansiyel yağ asidi
Modüler: Toz, ek kullanım
- ❖ **Standart formül:** Tam protein, uzun zincirli trigliserit, lif
- ❖ **Yüksek enerjili :** 1.2 kcal /ml den fazla kalori
- ❖ **Yüksek protein:** Toplam enerjinin > % 20 si protein ile karşılanmasıdır.
- ❖ **Yüksek lipid:** Toplam enerjinin > % 4' ünün lipid ile karşılanmasıdır.

❖ **İmmünmodölatörler:** İmmün cevabı artırır veya inflamasyonu baskılayarak enfeksiyon, mortalite sonuçlarını iyileştirir.

❖ **İmmunnütrientler:**

Glutamin

Arjinin

Omega-3 yağ asitleri

Nükleotidler

Antioksidanlar (selenyum, Vit C, Vit E, çinko, bakır, N-Asetil sistein)

Probiyotik

Prebiyotik

❖ **Glutamin:** Normalde esansiyel değil travma, cerrahi, yanık, ağır pankreatit ve kanserde esansiyel amino asitdir.

Barsak kan akımını artırır.
Villöz atrofi gelişimini azaltır.
Bakteri translokasyonunu azaltır.
Kas proteinlerinin sentezini artırır.

❖ **Arginin:** Kollagen ve hidrokisprolin depolanması artar (yara iyileşmesi hızlanır).

- ❖ **Standart ürün:** 1ml=1kcal dir. Polimerik, tam protein içerir. Hem oral hem de tüp ile kullanıma uygundur. Osmolariteleri fizyolojik düzeye yakındır.
- ❖ **Hiperkalorik ürün:** 1ml=1,25-2kcal. Yüksek enerji gereksinimi ve sıvı kısıtlaması varsa kullanılır
- ❖ **Yüksek protein içeren ürün:** Artmış protein ihtiyacı varsa kullanılır.

- ❖ **Diyabetik ürün:** Karbonhidrat içeriđi düşüktür.
- ❖ **Lifli ürün:** Konstipasyonda pozitif etki/ diyarede kanıtlanmış klinik yarar. Barsak fonksiyonlarını düzenleyici etkisi vardır.
- ❖ **Semi elemental ürün:** Tam protein ürünlerinin tolere edilemediği durumlarda kullanılır. Pankreas ve safra salgısına çok az gereksinim vardır. Kısa barsak sendromu, crohn hastalığında kullanılır.

- ❖ **Pulmoner ürün:** Enerjinin çoğu, karbonhidrat metabolizması sonucu oluşacak karbondioksidi azaltmak için yağlardan oluşur. Sıvı kısıtlaması da gerekebileceği için hiperkaloriktirler.
- ❖ **Renal ürün:** Düşük miktarda potasyum, fosfat, sodyum içeren düşük proteinli ürünlerdir. Sıvı kısıtlaması olabileceği için hiperkaloriktirler.

Nutrition in critically ill patients

M Sharada*, M Vadivelan**

Harris Benedict ile BEE hesabı

- ❖ Erkek — BEE = 66.47 + (13.75 x vücut ağırlığı) + (5 x boy) - (6.76 x yaş)
- ❖ Kadın — BEE = 655.1 + (9.56 x vücut ağırlığı) + (1.8 x boy) - (4.68 x yaş)

Anasayfa / Harris-Benedict Formülü

Cinsiyet * Kadın Erkek

Ağırlık *

Boy *

Yaş *

AF:Aktivite Faktörü * Yatakta hareketsiz Yatakta hareketli Ayakta

TF:Termal Faktör * 37 C 38 C 39 C 40 C 41 C

Hastalık Faktörü *

☐ Komplikeşonsuz hasta	☐ Postop veya kanser
☐ Kırıkdar	☐ Peritonit
☐ Multipl Travma	☐ Sepsis
☐ Yanık %30-50	☐ Yanık %50-70
☐ Yanık %70-90	

Gönder

Pratik Enerji Gereksinimi Hesaplama

- ❖ Normalde 20-25 kcal/kg/gün
- ❖ Multipl travma, beyin hasarı 25-30 kcal/kg/gün
- ❖ Ağır yanık, sepsis 35-40 kcal/kg/gün
- ❖ Nonprotein kaloringin % 60 - 70'i glukoz, %30 - 40'ı lipid
- ❖ Protein ihtiyacı ideal vücut kitlesine göre her gün 1,2-2 g/kg'dır. Birden fazla travma ve yanık hastalarında daha fazla protein ihtiyacı mevcuttur.
- ❖ Serum protein belirteçleri (albümin, prealbümin, transferin) yoğun bakım hastalarında protein yeterliliğini izlemek için kullanılmamalıdır.

ESPEN Guideline

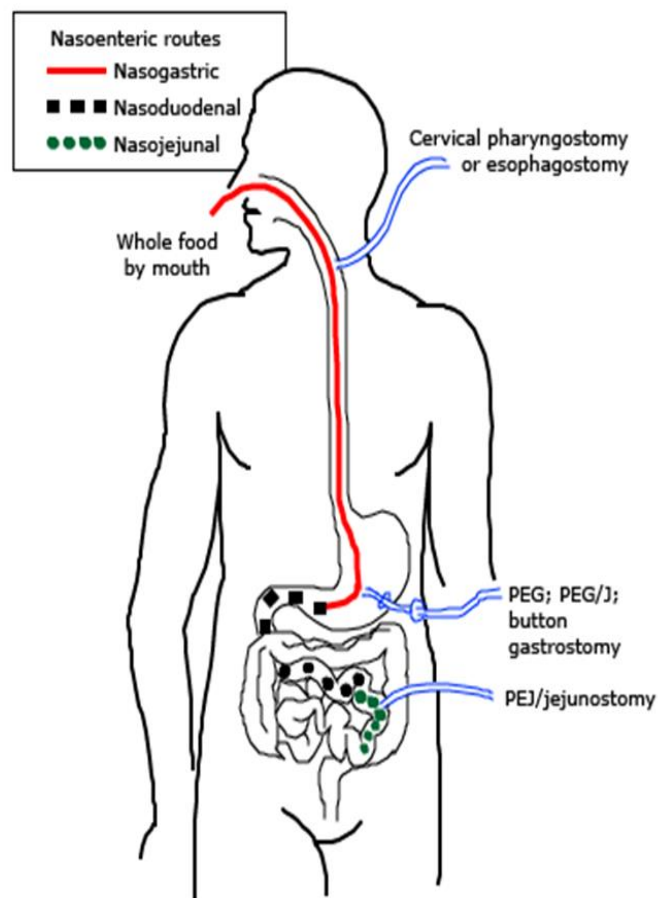
ESPEN guideline on clinical nutrition in the intensive care unit

- ❖ Yb da > 48 saat kalan her hastada malnutrüsyon riski mevcuttur.
- ❖ Oral alım mümkün değilse, erken EN (48 saat içinde) başlanmalı, PN başlanmamalıdır.
- ❖ Oral beslenme ve EN için kontraendikasyon varsa, PN üç-yedi gün içinde başlanmalıdır. Şiddetli malnütrüsyon olması durumunda artan dozlarda erken PN verilebilir.
- ❖ Tam doz erken EN ve erken PN aşırı beslenmeye neden olacağı için VERİLMEMELİDİR, bu değerlere üç-yedi gün içinde ulaşılmalıdır.

- ❖ Malnütrüsyon riski düşükse parenteral beslenme (PN) ilk 7 gün verilmemelidir.
- ❖ Malnütrüsyon riski yüksekse ve hastaya EN verilemiyorsa, PN hasta yoğun bakıma alındıktan sonra en kısa sürede başlanmalıdır.
- ❖ EN başlandıktan 7-10 gün sonra enerji ve protein ihtiyacının %60 ı sadece EN ile karşılanmıyorsa PN eklenmelidir.
- ❖ Compound PN ile standart PN arasında klinik açıdan fark yoktur.

- ❖ Yoğun bakımlarda önerilen beslenme şekli, enteral beslenmedir. Üç gün içinde ağızdan tam doz nütrisyonu başlaması beklenmeyen tüm hastalara verilmelidir.
- ❖ Nütrisyonu ilk 24-48 saat içinde standart polimerik, izokalorik yüksek proteinli bir formül sulandırmadan, 20 mL/saat ile başlanır.
- ❖ Sürekli beslenme yöntemi seçilmelidir. Beslenme gereksiz yere kesilmemelidir.

Possible routes for feeding

PEG: percutaneous endoscopic gastrostomy; PEJ: percutaneous endoscopic jejunostomy.

Adapted from: American Gastroenterological Association Medical Position Statement: guidelines for the use of enteral nutrition. *Gastroenterology* 1995; 108:1282.

Risks and benefits of enteral feeding tubes

Timing of tube insertion

Prophylactic

- More effective weight maintenance
- Decreased need for additional hospitalization
- Better quality of life

Reactive

- Feeding tube avoided if unnecessary
- Decreased risk of delayed dysphagia
- Less prolonged use of enteral feeding

Feeding tube

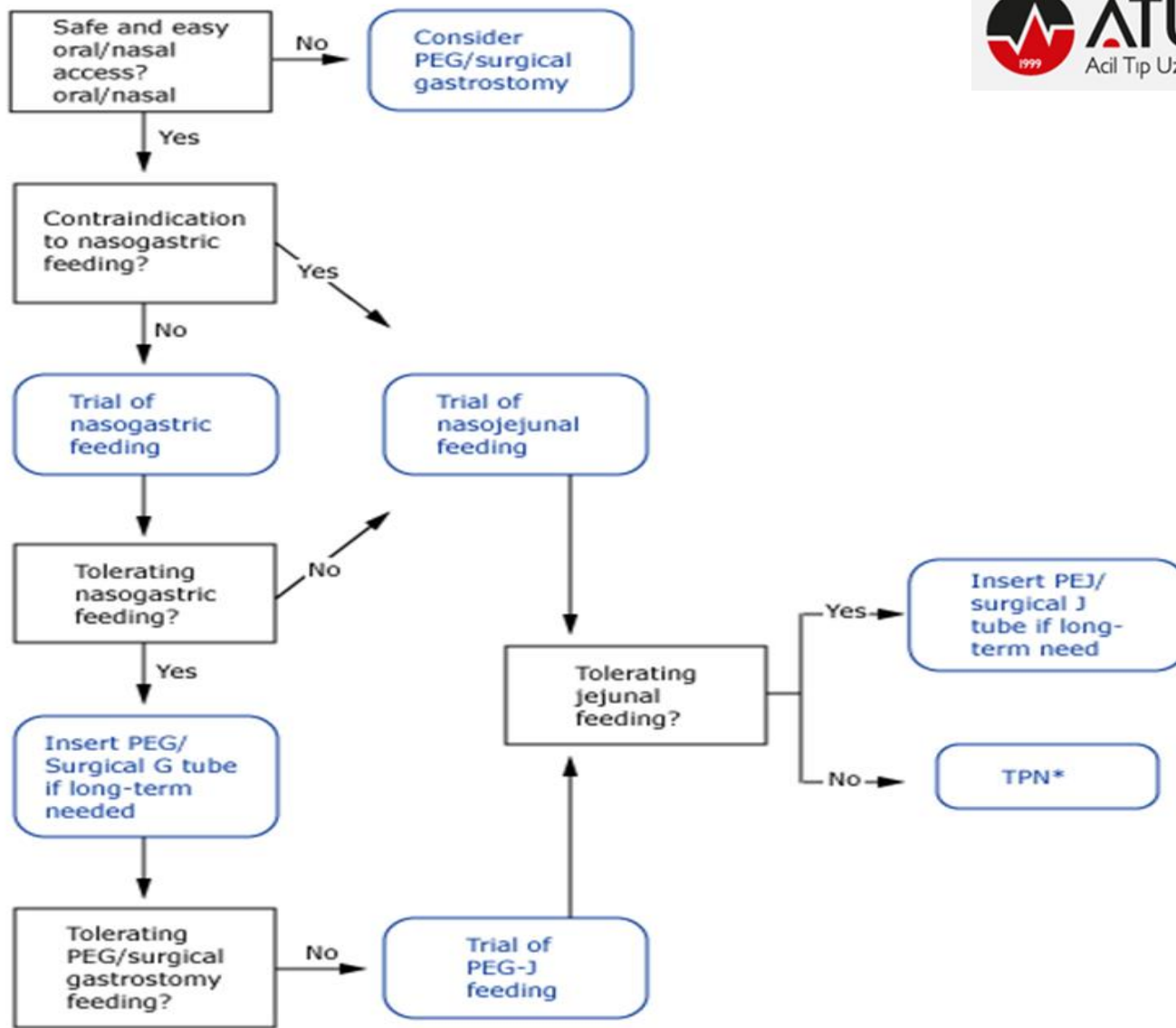
Nasogastric

- Easier to insert
- Decreased risk of serious complications
- Lower costs
- Potentially shorter duration of tube dependency
- Pharyngoesophageal dilatation less likely to be required

Percutaneous endoscopic gastrostomy

- More comfortable than a nasogastric tube
- Less likely to be displaced
- More effective weight maintenance
- Improved quality of life
- Unlimited duration of use possible

Enteral tube decision tree

PEG: percutaneous endoscopic gastrostomy; PEJ: percutaneous endoscopic jejunostomy; TPN: total parenteral nutrition.

* Enteral feeding should also be given since it is trophic for enteric mucosa.

ELSEVIER

Contents lists available at ScienceDirect

Clinical Nutrition

journal homepage: <http://www.elsevier.com/locate/clnu>

ESPEN Guideline

ESPEN guideline on clinical nutrition in the intensive care unit

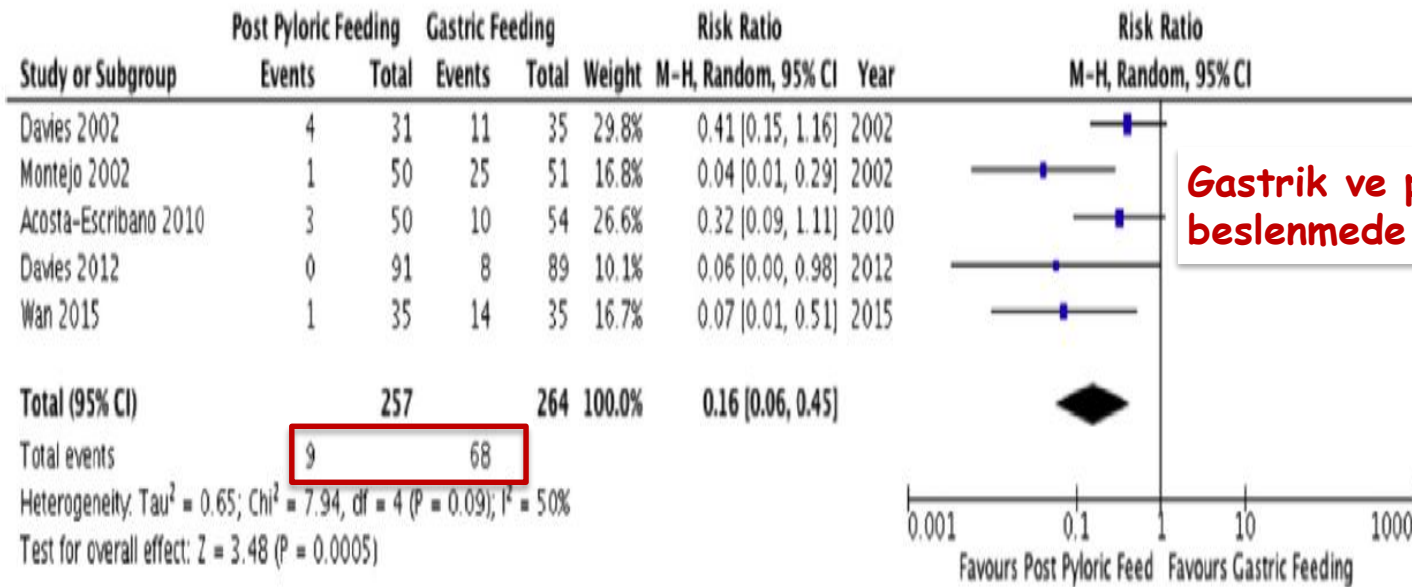

- ❖ Bolus uygulama yerine sürekli EN tercih edilmelidir.
- ❖ Gastrik intoleransda IV eritromisin ilk sıra prokinetiktir. Metoklopromid veya IV metoklopromid + eritromisin kullanılabilir.
- ❖ Prokinetik ajanlara rağmen intolerans devam ederse postpilorik beslenme uygulanabilir.
- ❖ Yüksek aspirasyon riski varsa, jejunal beslenme uygulanmalıdır.

ESPEN Guideline

ESPEN guideline on clinical nutrition in the intensive care unit

Fig. 5. Meta-analysis of feeding intolerance in patients receiving gastric or post pyloric feeding (Meta-analysis IV).

- ❖ EN komplikasyon: Tüp tıkanması, aspirasyon, metabolik ve enfeksiyöz komplikasyonlar.
- ❖ İshal nedeniyle enteral beslenmeye ara verilmez, neden bulunmalıdır. Israrcı ishale mix fiber veya peptid bazlı EN kullanılmalıdır.

İntolerans nasıl önlenir

- ❖ İzotonik, standart ürün ile başlanmalıdır.
- ❖ Laktozsuz ürün seçilmelidir.
- ❖ Artış yavaş yavaş yapılmalıdır.
- ❖ Devamlı infüzyon tercih edilmelidir.
- ❖ Emilim bozukluğunda oligomerik ürünler seçilmelidir.
- ❖ Antibiyotik kullanımına dikkat edilmelidir.

- ❖ Hasta başı 30-45° yüksekte tutulmalıdır.
- ❖ Klorheksidinli ağız bakımı yapılmalıdır.
- ❖ Gastrik rezidual volüm (GRV) aspirasyon veya intoleransı göstermede markır olarak kullanılmamalıdır.
- ❖ Aspirasyonu göstermek için beslenmenin içine renklendirici ajanlar konulmamalıdır.
- ❖ GRV < 500 mL ise beslenmeye ara verilmez. Motiliteyi arttırıcı prokinetikler kullanılabilir.
- ❖ Hastayı aşırı beslemekten kaçınılmalıdır.

ESPEN Guideline

ESPEN guideline on clinical nutrition in the intensive care unit

- ❖ Vücutun $>20\%$ yanmışsa EN ile beraber enteral glutamin (0.3-0.5g/kg/gün) 10-15 gün verilmelidir.
- ❖ Travmada EN ile beraber ilk 5 gün enteral glutamin (0.2-0.3g/kg/gün) verilmelidir. Komplike yara iyleşmesi varsa süre 10-15 güne uzatılabilir.
- ❖ Yanık ve travma dışında ek glutamin **verilmemelidir**.
- ❖ Unstabil ve kompleks yb hastalarında özellikle karaciğer ve böbrek yetmezliği durumunda glutamin-dipeptide **verilmemelidir**.

- ❖ Yüksek doz omega -3 içeren EN bolus şekilde **verilmemelidir.**
- ❖ Omega-3 içeren EN ürünleri normal dozda verilebilir. Yüksek dozlar rutin bir şekilde **verilmemelidir.**
- ❖ EPA+DHA ile zenginleştirilmiş parenteral lipid solüsyonları(balık yağı dozu 0.1-0.2g/kg/g) PN verilen hastada kullanılabilir.
- ❖ Mikronütrien (eser element, vitamin) PN ile günlük verilmelidir.

ESPEN Guideline

ESPEN guideline on clinical nutrition in the intensive care unit

Düşük doz EN verilmesi gereken durumlar

- ❖ Hipotermi tedavisi alan hasta, ısıtma dan sonra doz arttırılabilir.
- ❖ Kompartman sendromu olmayan ancak intraabdominal hipertansiyonu olan hastada EN verilmesi ile intraabdominal basınçlar artıyorsa, EN azaltılmalıdır.
- ❖ Yaşamı tehdit eden akut karaciğer yetmezliğinde (ensefalopatinin grade in den bağımsız olarak).

EN geciktirilmesi gereken durumlar

- ❖ Kontrol altına alınamayan şok mevcut ve doku perfüzyon hedeflerine ulaşamıyorsa.
- ❖ Kontrol edilemeyen yaşamı tehdit eden hipoksemi, hiperkapni ve asidoz varlığında.
- ❖ Sıvı ve vazopressör/inotrop ile şok kontrol altına alınır alınmaz düşük doz EN başlanmalı ancak barsak iskemisi açısından uyanık olunmalıdır.

EN geciktirilmesi gereken durumlar

- ❖ Aktif üst GIS kanaması olan hastada kanama durunca ve tekrar kanama bulgusu yoksa EN başlanabilir.
- ❖ Belirgin barsak iskemisi varsa
- ❖ Yüksek outputlu intestinal fistül var ve fistülün distaline beslenme için ulaşamıyorsa
- ❖ Abdominal kompartman sendromu olan hastada gastrik aspirat $> 500\text{ml}/6$ saat ise

- ❖ EN u maximal seviyeye getirebilmekiçin tüm stratejiler kullanılmadıkça PN başlanmamalıdır.
- ❖ İlk bir hafta full doz EN 'u tolere edemeyecek hastada, PN u başlayıp başlanmamanın karı zararı hesap edilerek karar verilmelidir.
- ❖ PN daki glukoz ve EN daki karbonhidrat 5mg/kg/dk' ı geçmemelidir.
- ❖ IV lipid 1.5g lipid/kg/gün'ü geçmemelidir.

- ❖ Periferal PN => Kısa süre verildiğinde ve osmolaritesi 850 mOsm/L'yi geçmeyen beslenme solüsyonları kullanıldığında önerilmektedir.
- ❖ Periferik kateter kullanılacak ise geniş venler seçilmeli ve kateter yerleri flebit açısından sık kontrol edilmelidir.

Kohli-Seth R

2009;24(6):728-32.

Entübe olmayan hasta

- ❖ Oral alım ile enerji hedefine ulaşamasa, oral beslenme ürünleri ile desteklenmeli sonrasında EN a geçilmelidir.
- ❖ Disfaji durumunda hastanın yutamadığı kanıtlandıysa EN verilmelidir.
- ❖ Disfaji ve yüksek aspirasyon riski olan hastada, postpilorik EN mümkün değilse aralıklı PN verilebilir.

Septik hastada hemodinamik stabilizasyon sağlandıktan sonra erken ve progresif EN başlanmalıdır.

24-48 saat içinde hasta resüste edildikten sonra EN başlanmalıdır.

Akut safhada PN kullanılmamalıdır.

Bu safhada hasta trofik beslenmelidir (< 500 kcal/gün), 24-48 saate bir doz arttırılarak, bir haftada hedef değerine > 80% ine ulaşılmalıdır.

1.2-2.0g protein/kg/gün olmalıdır.

- ❖ Abdominal veya esofagial cerrahide erken EN tercih edilmeli. Cerrahi komplikasyon olsa bile obstrüksiyon, abdominal kompartman sendromu, GIS bütünlüğünün bozulması gibi bir durum yoksa EN, PN a tercih edilmelidir.
- ❖ Onarılmamış anastomoz kaçağı, fistül varlığında EN tüpünün ucu hasarın distalinde olmalıdır. Bu yapılamazsa PN verilmeli

Cerrahi hasta: Barsak hasarı yoksa erken EN başlanmalıdır.

Protein ihtiyacı 1.5-2.0g/kg/gündür.

EN işe yaramıyorsa 5-7 gün sonra PN geçilmelidir.

Obesite ve beslenme

Travma hastası

- ❖ Travmada yüksek proteinli polimerik erken EN ile beslenmeye başlanmalıdır.
- ❖ Şiddetli travma durumunda arjinin ve balık yağı içeren immun modüle formüller kullanılmalıdır.
- ❖ Kafa travmasında erken EN başlanmalıdır.

- ❖ Erken EN başlanmalıdır.
- ❖ Yüksek protein ve hipokalorik beslenme uygulanmalıdır.
- ❖ Enerji normal ihtiyacın %65-70 i şeklinde verilmelidir.
- ❖ Vücut ağırlığı alınacaksa 11-14 kcal/ kg ideal vücut ağırlığı alınacaksa 22-25 kcal/kg olarak hesaplanmalıdır
- ❖ .
- ❖ Protein ihtiyacı 2.0-2.5 g/kg (IDEAL vücut ağırlığı).

Solunum yolu hastalıkları

- ❖ Akut solunum yetmezliğinde EN verilmelidir.
- ❖ Sıvı kısıtlamasına gidilmelidir.
- ❖ Fosfor düzeyi monitörize edilmelidir.

Böbrek yetmezliği

- ❖ Yeterli protein ve kalori içeren standart formüller kullanılmalıdır.
- ❖ Sürekli renal replasman veya hemodializ ihtiyacı durumunda protein miktarı 2.5 g/kg /gün e kadar arttırılabilir.

Karaciğer yetmezliği

- ❖ Protein kısıtlaması **yapılmamalıdır**. Hastanın kuru ağırlığına göre verilecek kalori hesaplanmalıdır.
- ❖ EN tercih edilmelidir.
- ❖ Standart EN kullanılmalıdır.

Kronik hastalar

- ❖ Yoğun bakımda uzun süre kalan ve organ disfonksiyonu olan hastalardır.
- ❖ Yüksek proteinli besinlerle beslenmelidirler.

Akut pankreatit

- ❖ Hafif pankreatit te oral beslenebilir.
- ❖ Orta ve şiddetli pankreatitte erken EN ile beslenmelidir.
- ❖ Standart, polimerik EN gastrik veya jejunal yolla verilmelidir.
- ❖ Probiyotik kullanılabilir.
- ❖ EN tolere edilmese PN akut semptomlardan 1 hafta sonra verilmelidir.

- ❖ Medikal yoğun bakım hastalarında spesifik beslenme ürünlerinin rutin kullanımından kaçınılmalıdır.
- ❖ Cerrahi yoğun bakımlarda perioperatif hasta ve kafa travmasında immun modüle ajan kullanmaktan kaçınılmalıdır.

*Sunuma katkılarından dolayı Dr. Gülseren ELAY' a teşekkürler...

15.

ULUSAL ACİL TIP KONGRESİ

25-28 Nisan 2019
Kaya Palazzo Golf Resort Otel
www.acil2019.com

6TH

INTERCONTINENTAL EMERGENCY MEDICINE CONGRESS

6TH

INTERNATIONAL CRITICAL CARE AND EMERGENCY MEDICINE CONGRESS

BİLİMSEL SEKRETERYA
ATUDER
Acil Tıp Uzmanları Derneği

ACIL TIP UZMANLARI DERNEĞİ
Yüksek Ayazova Gülenyüz Sk. No: 26/19 Çankaya / Ankara
Tel: +90 312 426 12 14 Faks: +90 312 426 12 44
info@atuder.org.tr / www.atuder.org.tr

ORGANİZASYON SEKRETERYASI

İcadıyıcı Cad. No:3 Kuzupınarı:34674 İstanbul T: +90 216 310 11 00
F: +90 216 310 06 00 info@genx.com.tr / www.genx.com.tr
facebook.com/GENXKONGRE twitter.com/GENX_KONGRE